

Poticanje blagostanja za sve:

Program konkurentnosti
za EU

PRIORITETI SKUPINE POSLODAVACA
EGSO-A

Europski gospodarski
i socijalni odbor
Skupina poslodavaca

PODUZEĆA OSTVARUJU OPĆE DOBRO

Otvaranje radnih mjesta i pružanje robe i usluga najčešće su društvene koristi poduzeća. Čak i u kriznim vremenima poduzeća građanima osiguravaju stalnu opskrbu hranom i drugom robom široke potrošnje, kao i medicinskim proizvodima i drugim ključnim proizvodima. Integriraju izbjeglice i potiču koheziju u zajednicama. Plaćanjem poreza poduzeća doprinose javnim prihodima za obrazovanje, zdravstvenu skrb i socijalne sustave te unutarnju i vanjsku sigurnost. Poduzeća također pružaju tehnologije i rješenja koja pomažu u ublažavanju klimatskih promjena i problema u okolišu.

EU i njegova poduzeća nalaze se usred akutnih kriza i dubokih dugoročnih transformacija. Poduzeća, bilo da je riječ o velikim poduzećima ili MSP-ovima, bore se s visokim cijenama energije, nedostatkom radne snage i vještina, brojnim zahtjevima zelene i digitalne tranzicije te ukupnim troškovima i preprekama u poslovanju. To se jasno odražava u aktualnom gubitku poslovнog pouzdanja, što za sobom povlači rizik od slabljenja gospodarstva i premještanja poduzeća EU-a.

Ruska agresija na Ukrajinu dovela je do novog gospodarskog i geopolitičkog okruženja. Stoga EU, više nego njegovi globalni konkurenti, trpi iznimno visoke cijene energije i inflaciju. Istodobno, druga svjetska gospodarstva subvencioniraju vlastite industrije i daju im prednost. To su čimbenici koji stvaraju rizik od deindustrializacije EU-a. Kako bismo se uspјešno nosili s tim problemima i drugim sadašnjim i budućim izazovima, potrebno je ojačati konkurentnost i otpornost gospodarstva EU-a. EU mora povećati i svoj globalni utjecaj i položaj u odnosu na gospodarstva trećih zemalja.

Kratkoročni i dugoročni uspjeh EU-a može se izgraditi samo na temelju uspјešnih poduzeća, što podrazumijeva poduzeća različitih veličina, koja obuhvaćaju širok raspon sektora i ekosustava te posluju na različitim tržištima i na različitim zemljopisnim lokacijama.

Konkurentna, otporna i uspјešna poduzeća imaju sposobnost i snagu da stvaraju opće dobro i potiču gospodarski, socijalno i okolišno održiv razvoj na domaćem i svjetskom tržištu. EU stoga treba pojačati svoje napore kako bi stvorio poticajno okruženje za poslovanje i napredak poduzeća. To se jednako odnosi na industriju, usluge i poljoprivredu, uzimajući u obzir i činjenicu da su razna poduzeća međusobno povezana u lancima vrijednosti.

Brzina je ključna u promjenjivim uvjetima. Iako je došlo do poboljšanja, EU i dalje mora znatno ubrzati donošenje odluka u odgovoru na krize. Isto tako, trebao bi uskladiti kratkoročne potrebe i dugoročne ciljeve s pomnim određivanjem rokova i prioriteta u pogledu mjera, primjerice u provedbi prelaska na digitalno, ugljično neutralno i kružno gospodarstvo.

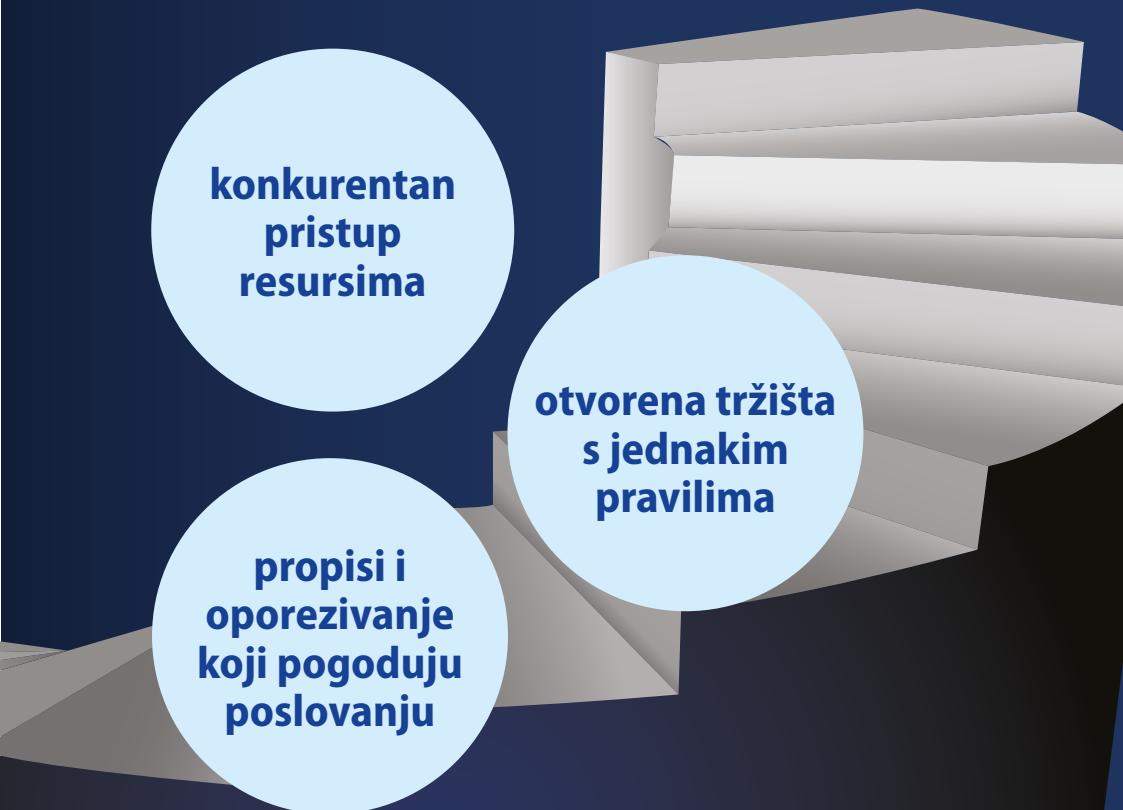
Obliskovanje politika EU-a trebalo bi se oslanjati na inovacije, izvrsnost te iznimno sposobne i kvalificirane osobe i usredotočiti se na smanjenje birokracije i troškova kad god je to moguće.

EU je unija zajedničkih vrijednosti osnovana radi osiguravanja i promicanja mira. Kao jedan od temelja EU-a vladavina prava pruža sigurnost i stabilnost za poslovno okruženje te se mora poštovati u svim okolnostima. Interakcija između različitih partnera u društvu također povećava stabilnost i otpornost, pri čemu je socijalni dijalog važan dio te interakcije.

EU si je postavio cilj jačanja svoje otpornosti i uloge u svijetu, ali konkurentnost je ključan element koji nedostaje. S obzirom na svoj sve manji udio u globalnom gospodarstvu, nužno je da EU poboljša svoju produktivnost i konkurentnost. Kako bi se to ostvarilo, EU mora donijeti program konkurentnosti kojim bi se jačali uvjeti za inovacije, ulaganja i trgovinu poduzeća u EU-u, čime se stvara opće dobro.

NAGLASAK NA BITNOME

Pri razvoju svoje konkurentnosti, otpornosti i globalnog utjecaja EU bi se trebao oslanjati na otvoreno tržišno gospodarstvo i otvorena društva kao na svoje temeljne prednosti te preusmjeriti svoje djelovanje na osnovne uvjete za stvaranje blagostanja i dobrobiti. Skupina poslodavaca stoga poziva oblikovatelje politika da usmjere velike napore na ostvarivanje sljedećih temeljnih ciljeva:

**konkurentan
pristup
resursima**

**otvorena tržišta
s jednakim
pravilima**

**propisi i
oporezivanje
koji pogoduju
poslovanju**

KONKURENTAN PRISTUP RESURSIMA

Dostupnost osnovnih čimbenika proizvodnje pod konkurentnim uvjetima jedno je od ključnih obilježja povoljnog poslovnog okruženja. To se jednakod odnosi na energiju, sirovine, radnu snagu, kapital i podatke.

Geopolitička kretanja utječu i na dostupnost i na cijene **energije i sirovina** te izravno ili neizravno utječu na sva poduzeća u EU-u. Velik porast cijena energije snažno je pogodio europske industrije koje iziskuju znatne količine energije. Pristup energiji i sirovinama po konkurentnim cijenama, uz druge temeljne poslovne uvjete, ključan je za zadržavanje industrijske proizvodnje i povezanih djelatnosti u EU-u. Zbog korjenitih promjena u radnom okruženju postoji hitna potreba da EU oblikuje sveobuhvatnu i ažuriranu industrijsku politiku koja se temelji na inovacijama i izvrsnosti. Mora pružiti i trenutna rješenja i dugoročniju perspektivu kako bi poduzeća iz EU-a bila uspješna u uvjetima žestoke međunarodne konkurenkcije.

Poremećaji na međunarodnim tržištima i u lancima opskrbe prouzročeni krizama skrenuli su pozornost na potrebu za smanjenjem ključnih ovisnosti EU-a, posebno o fosilnim gorivima iz Rusije i metalima iz Kine. To zahtijeva jačanje vlastitih industrijskih kapaciteta i resursa EU-a te razvoj novih poslovnih ekosustava. Izvori energije i lanci opskrbe sirovinama, međuproizvodima i komponentama također moraju biti raznoliki. Reorganizacija lanaca proizvodnje i opskrbe pitanje je poduzećâ, dok je uloga oblikovatelja politika da je podrže i omoguće.

Klimatski i okolišni ciljevi također znatno utječu na uporabu energije i sirovina. Ne radi se samo o učinkovitosti, već i (sve više) o dostatnosti.

Kako bi se izbjegle višestruke krize, EU treba poboljšati mjere kojima se istodobno uzimaju u obzir svi osnovni ciljevi energetske politike: sigurnost opskrbe, razumni troškovi i cijene te klimatska neutralnost. Isto vrijedi i za sirovine i opskrbu hranom iz poljoprivredno-prehrabnenog sektora. Osim toga, potrebna su izvediva rješenja kako bi se učinkovito kombinirala gospodarska upotreba prirodnih resursa i zaštita biološke raznolikosti.

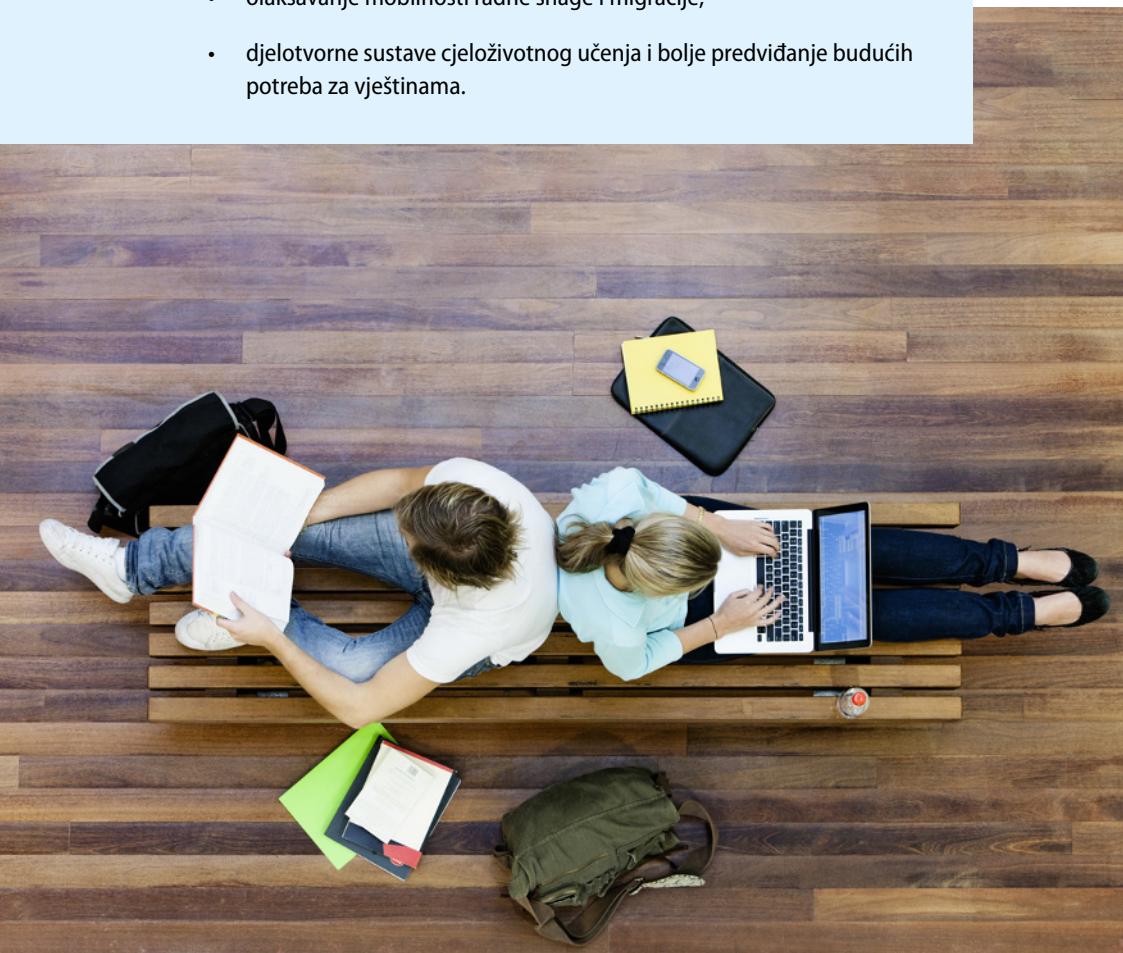
Konkurentan pristup energiji i sirovinama iziskuje

- jačanje domaće proizvodnje, ekosustava i resursa te diversifikaciju stranih dobavljača,
- usklađivanje raznih ciljeva politika i povezanih propisa.

Zbog demografskih kretanja manjak **radne snage** sve je češće jedna od glavnih prepreka rastu poduzeća i održavanju poslovanja. Osim provedbe aktivnih politika tržišta rada kako bi se uključile neaktivne i nezaposlene osobe, trebalo bi u potpunosti iskoristiti potencijal koji nudi, na primjer, zapošljavanje žena i žensko poduzetništvo, kao i zakonita migracija. Uključiva tržišta rada, zajedno sa stvaranjem radnih mjesta i razvojem vještina, ujedno su najbolji načini za jačanje društvenog razvoja.

Osiguravanje odgovarajuće radne snage i vještina iziskuje

- olakšavanje mobilnosti radne snage i migracije,
- djelotvorne sustave cjeloživotnog učenja i bolje predviđanje budućih potreba za vještinama.

Radi ispunjavanja trenutačne i buduće potražnje za **vještinama**, potrebno je unaprijediti okvir za kontinuirano i cjeloživotno učenje kako bi on obuhvaćao uspješno formalno obrazovanje s naglaskom na ishodima učenja, u kombinaciji s iskustvom u poduzećima, djelotvornim strukovnim osposobljavanjem te sustavima i praksama usavršavanja i prekvalifikacije koji dobro funkcioniraju. Potrebno je posvetiti odgovarajuću pozornost vještinama potrebnima za digitalnu i zelenu tranziciju te prilagodbi kurikuluma novim radnim mjestima i radnim mjestima koja prolaze kroz tranziciju. Potrebno je ojačati suradnju između javnog sektora i poslovne zajednice, uzimajući u obzir ulogu poduzeća kao poslodavaca i pružatelja usluga osposobljavanja. Promjene u radu i poslovnom životu zahtijevaju i otpornu radnu snagu. Prekograničnu mobilnost radnika, studenata i talenata potrebno je poticati i olakšavati, kako unutar EU-a tako i u suradnji s trećim zemljama, primjerice pomaganjem u usklađivanju ponude i potražnje. EU mora stvoriti odgovarajuće uvjete kako bi mogao privući visokokvalificiranu radnu snagu.

Inovacijski kapacitet još je jedan način za povećanje produktivnosti i ključan je za razvoj, bolju prilagodljivost i obnovu poduzeća. Privatna i javna ulaganja u istraživanje i inovacije nužna su za uspjeh EU-a u budućnosti. Potrebno je olakšati suradnju između poduzeća, sveučilišta i organizacija koje se bave inovacijama kao važan praktičan način poboljšanja produktivnih inovacija.

Budući da su **podaci** ključna sirovina za sadašnjost i budućnost, potrebno je osigurati dostupnost, pristupačnost i neometan protok podataka, što vrijedi i za energiju i materijalne resurse. Za to su potrebni poticajni propisi i pravila, kao i napredne tehnologije. Istodobno je još važnije voditi računa o kibersigurnosti kako bi se zaštitili sve digitalniji i integriraniji proizvodi i procesi.

Budući da je pristup **financiranju** uz razumne troškove ključan za sva poduzeća i s obzirom na potrebu izbjegavanja ključne ovisnosti o odlukama trećih zemalja, EU bi trebao poboljšati svoja funkcionalna i stabilna tržišta kapitala te stabilan i neovisan bankarski sektor EU-a. EU se također mora suzdržati od regulatornih mjera koje bi mogle izravno ili neizravno ugroziti pristup financiranju, posebno za MSP-ove. To se mora na odgovarajući način uzeti u obzir pri regulaciji banaka. Isto vrijedi i za razvoj kriterija za održivo financiranje. Osim toga, potrebno je olakšati pristup raznim oblicima i kanalima financiranja EU-a kako bi financiranje brzo doprlo do poduzeća na terenu.

OTVORENA TRŽIŠTA S JEDNAKIM PRAVILIMA

Da bi mogla poslovati i rasti, poduzećima je potreban pristup tržištima u okruženju u kojemu se osiguravaju ravnopravni uvjeti u EU-u i na međunarodnoj razini. To se odnosi na sve vrste poduzeća, neovisno o njihovoj veličini, sektoru, vrsti klijenata, zemljopisnoj lokaciji ili položaju u lancima vrijednosti i poslovnim ekosustavima.

Jedinstveno tržište i dalje je glavni temelj poslovnog okruženja EU-a i u „normalnim“ uvjetima i u kriznim razdobljima. Oslanjajući se na postignuća i napredak ostvaren u posljednjih 30 godina, EU mora ustrajno i odlučno osiguravati dobro funkcioniranje jedinstvenog tržišta i poticati njegove slobode. U tu je svrhu potrebno utvrditi i sustavno uklanjati tržišne prepreke te spriječiti stvaranje novih. To od država članica iziskuje da strogo provode i primjenjuju zajednička pravila i da se suzdrže od prekomjerne regulacije na nacionalnoj razini ili analognih odstupanja, kao i od uvođenja novih nacionalnih propisa koji su u najgorem slučaju u suprotnosti s pravilima EU-a. Europska komisija mora djelovati kao nadzornik u tom kontekstu te istodobno poboljšavati odgovaraajuću usklađenost na razini EU-a kako bi se izbjegli fragmentacija tržišta i gubitak ekonomije razmjera.

Poticanje jedinstvenog tržišta iziskuje

- potpunu provedbu i primjenu zajedničkih pravila,
- izbjegavanje nacionalnih odstupanja i novih propisa koji su u suprotnosti sa zajedničkim pravilima.

Pravila **tržišnog natjecanja** također imaju središnju ulogu u osiguravanju ravnopravnih uvjeta za poduzeća. Tržišno natjecanje s jedne je strane pokretačka snaga poslovnog i gospodarskog razvoja, a s druge strane potrošačima omoguće veći izbor i niže cijene. Sve u svemu, EU bi trebao povećati svoju konkurentnost, otpornost i globalni utjecaj na način koji se oslanja na zdravo tržišno natjecanje, inovacije i izvrsnost, a ne na niz subvencija i prepreka trgovini.

Osim djelotvornih pravila o tržištu i tržišnom natjecanju, za funkcioniranje jedinstvenog tržišta nužna je i odgovarajuća **infrastruktura**. Za to su potrebna ulaganja u prometne, energetske i podatkovne mreže otporne na promjene u budućnosti, s posebnim naglaskom na osiguravanju ključne infrastrukture, što je neophodno za pripravnost na izvanredne situacije.

Ograničenja i prepreke u prometu i mobilnosti tijekom pandemije bili su podsjetnik na bitnu ulogu slobodnog kretanja robe i osoba te na potrebu da jedinstveno tržište funkcioniра u svim okolnostima. Pandemija je potaknula i razvoj zdravstvene unije, a energetska kriza podsjetila nas je na važnost energetske unije u svim njezinim dimenzijama, uključujući djelotvorne sustave određivanja cijena energije. Djelotvorna i konkurentna unija tržišta kapitala, usmjerena na financiranje gospodarskog oporavka te digitalne i zelene tranzicije, također nikad nije bila važnija. Jedinstveno tržište podataka i zajednički podatkovni prostori također imaju sve veću ulogu jer su podaci neodvojivo povezani s tržištima kapitala, robe i usluga te energetskim i prometnim sustavima.

Kao produžetak jedinstvenog tržišta, međunarodna tržišta te otvorena **vanjska trgovina** utemeljena na pravilima i dalje su još jedan temelj gospodarstva EU-a. Kako bi se poduzećima pomoglo da iskoriste mogućnosti globalnog tržišta, EU se mora aktivno boriti protiv protekcionizma i poboljšati bilateralne sporazume o trgovini i ulaganjima koji se temelje na uzajamnosti. EU također treba izbjegavati kritične ovisnosti o politički rizičnim zemljama i jačati suradnju i trgovinu s međunarodnim partnerima istomišljenicima, među ostalim putem bliskih transatlantskih veza.

Što bolje iskorištanje vanjske trgovine iziskuje

- izbjegavanje kritičnih ovisnosti o politički rizičnim zemljama,
- unapređenje suradnje i bilateralnih sporazuma s partnerima istomišljenicima.

Potreban je brz napredak u ratifikaciji i provedbi dovršenih trgovinskih sporazuma (npr. Mercosur, Sveobuhvatni gospodarski i trgovinski sporazum) i zaključivanju tekućih pregovora. Također bi trebalo u potpunosti iskoristiti i postojeće trgovinske sporazume, uz posvećivanje posebne pozornosti potrebama internacionalizacije MSP-ova. Osim toga, potreban je novi pokušaj sklapanja trgovinskog sporazuma s SAD-om, uz rješavanje pitanja Zakona o smanjenju inflacije. Trgovina i međunarodna partnerstva također imaju važnu ulogu u ublažavanju klimatskih promjena. Olakšavanjem izvoza klimatskih rješenja od strane poduzeća EU može pridonijeti ublažavanju klimatskih promjena puno djelotvornije nego djelovanjem samo na domaćem tržištu.

Proširenje EU-a pruža mogućnosti za povećanje stabilnosti i jačanje geopolitičkog položaja EU-a te za proširenje jedinstvenog tržišta. To se odnosi na zapadni Balkan, kao i na zemlje Istočnog partnerstva koje su nedavno podnijele zahtjev za pristupanje EU-u (Ukrajina, Moldavija, Gruzija), pod uvjetom da ispune kriterije potrebne za članstvo u EU-u.

PROPISI I OPOREZIVANJE KOJI POGODUJU POSLOVANJU

Poduzećima je potreban okvir politike kojim se potiče poduzetništvo, a poduzeća se ohrabruju na inovacije, ulaganja i trgovinu. Taj se zahtjev jednako odnosi na propise, oporezivanje i dodjelu javnih sredstava.

Sve oblikovanje politika i zakonodavstva u EU-u trebalo bi se voditi načelima **bolje regulative**, uključujući pravilnu provedbu načela „jedan za jedan”, uklanjanje prekomernih administrativnih opterećenja i poštovanje načela proporcionalnosti. Također je potrebno smanjiti ukupno troškovno opterećenje prouzročeno reguliranjem i oporezivanjem poslovanja te se suzdržati od svakog povećanja tih troškova, sve dok traje scenarij visoke inflacije.

Sve inicijative u području politika i zakonodavstva moraju se temeljiti na pouzdanim činjenicama i podacima te na odgovarajućoj procjeni učinka koja obuhvaća sve faze izrade zakonodavstva. Posebnu pozornost treba posvetiti multiplikacijskim učincima kroz lance vrijednosti. Također je potrebno posvetiti odgovarajuću pozornost mikropoduzećima te malim i srednjim poduzećima kako bi se omogućilo i poticalo, a ne ograničavalo, poduzetništvo te sposobnost rasta i širenja. S obzirom na očiglednu potrebu za poboljšanjem konkurentnosti poduzeća u EU-u, **provjera konkurentnosti** mora biti ugrađena u procese donošenja odluka EU-a.

Primjerena provjera konkurentnosti obuhvaća

- sveobuhvatnu procjenu učinaka na konkurentnost i
- njihovo odgovarajuće razmatranje pri donošenju odluka o novim inicijativama.

Iako su za olakšavanje trgovine proizvodima potrebna usklađena pravila i norme, za pitanja koja su u nadležnosti država članica moraju se poštovati nacionalna rješenja. Upotrebu delegiranih akata trebalo bi preispitati i ona mora biti strogo ciljana jer ta vrsta propisa sa sobom nosi nesigurnost i nepredvidljivost u poslovnom okruženju te dovodi do nedostataka u savjetovanjima s dionicima i transparentnosti postupaka.

Postupci izdavanja dozvola moraju biti brži za ulaganja i druge poslovne aktivnosti, uključujući zapošljavanje osoblja iz trećih zemalja, i potrebno ih je pojednostaviti. Cjelokupni okvir politika i regulative mora pružati pravnu sigurnost poduzećima i osigurati dosljednost zahtjeva. To su važni preduvjeti za privatna ulaganja koja su hitno potrebna kako bi se ispunile kratkoročne i dugoročne društvene potrebe. Ohrabrujuće okruženje za privatna ulaganja također je najučinkovitiji način za smanjenje potrebe za javnom potrošnjom i dugom. Javnim ulaganjima podupiru se i potiču privatna ulaganja, a posebno su potrebna za rješavanje iznimnih problema koje uzrokuju krize.

Razvoj fiskalnog okvira EU-a trebao bi osigurati srednjoročnu i dugoročnu **gospodarsku održivost** i fiskalnu disciplinu. Nijedna reforma ne smije dovesti do povećanog oporezivanja, neučinkovite javne potrošnje ili duga za buduće naraštaje. Kako bi se poboljšala gospodarska održivost, porezni sustav mora podržavati ulaganja i poduzetništvo te poticati poslovanje i rad. Osim toga, razine poreza u EU-u moraju biti globalno konkurentne.

Gospodarska održivost iziskuje

- povoljno okruženje za privatna ulaganja i dobre javne financije,
- porezni sustav koji pogoduje poslovanju i radu.

U ovom se dokumentu raspravlja o kratkoročnim i srednjoročnim ciljevima EGSO-ove Skupine poslodavaca namijenjenima oblikovateljima politika u svrhu poboljšanja poslovnog okruženja, a time i konkurentnosti EU-a i uvjeta za stvaranje blagostanja za građane.

**Europski gospodarski
i socijalni odbor**
Skupina poslodavaca

Skupina poslodavaca EGSO-a okuplja poduzetnike i predstavnike udruženja poduzetnika koji djeluju u velikom broju poslovnih sektora, od industrije do maloprodaje i od poljoprivrede do usluga, i koji predstavljaju sva poduzeća, od MSP-ova do velikih poduzeća. Naši članovi aktivni su u poslovnom svijetu i svakodnevnicu rada poduzeća u svim državama članicama EU-a predstavljaju na europskoj razini. Žele iskoristiti vlastito iskustvo za unapređenje europskog projekta. Predstavljamo više od 20 milijuna poduzeća na europskoj razini. Dio smo Europskog gospodarskog i socijalnog odbora te stoga imamo službenu savjetodavnu ulogu u EU-u.

European Economic and Social Committee

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Izdao: Odjel za posjete i publikacije
EESC-2023-19-HR

www.eesc.europa.eu

© Europska unija, 2023

Umnožavanje je dopušteno pod uvjetom da se navede izvor.

Za svaku upotrebu ili reprodukciju fotografija / ilustracija
mora se izravno tražiti dozvola vlasnika autorskih prava.

Cover/p. 2/p. 5: © Shutterstock.com; p. 4: © Jacob Lund/Shutterstock.com;
p. 6: © Ingus Kruklitis/Shutterstock.com; p. 7: bookzv/Shutterstock.com;
p. 8: © sirtravelalot/Shutterstock.com; p. 9: © Savvapanf Photo/Shutterstock.com;
p. 10: © Avigator Fortuner/Shutterstock.com; p. 11: © spainter_vfx/Shutterstock.com;
p. 12: © Artistdesign29/Shutterstock.com; p. 13: © Alexander Supertramp/Shutterstock.com;
p. 14: © Number1411/Shutterstock.com

Ured za publikacije
Europske unije

Print
QE-09-23-031-HR-C
ISBN 978-92-830-5853-3
doi:10.2864/38170

Online
QE-09-23-031-HR-N
ISBN 978-92-830-5865-6
doi:10.2864/813275

PDF-A
QE-09-23-031-HR-A

HR